

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ КОЛЕДЖ

**КУЛЬТУРОЛОГІЯ
(художня культура)**

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки молодшого спеціаліста

спеціальність: 5.141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
спеціалізація: 5.141.3 «Обслуговування та ремонт електроустаткування
автомобілів і тракторів»

(Шифр за ОПП ГСЕ.05)

Харків
2018 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківський державний політехнічний коледж

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: викладач II категорії Коструб І.П.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Харківського
державного політехнічного коледжу

Протокол № ____ від «__» _____ 20__ року

Голова методичної ради коледжу

_____ (О. В. Величко)
(підпис)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Культурологія (художня культура)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста спеціальності: 5.141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка», спеціалізації: 5.141.3 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» з урахуванням специфіки навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, вікової категорії студентів.

Культурологія як гуманітарна дисципліна є необхідною складовою професійної підготовки спеціалістів, оскільки пошук, прийняття рішень та їх реалізація потребують сьогодні обліку і аналізу всього комплексу соціокультурних факторів.

Розробка стратегії діяльності в будь-якій сфері повинна базуватися на інтегративному знанні. Культурологія як наука і навчальна дисципліна і є методологічною базою такого знання. Вона надає цілісне, принципово нове бачення взаємовідносин людини зі світом, сприяє формуванню у студентів уявлень про загальнолюдські цінності та національні пріоритети, моделюванню їх поведінки в умовах сучасної глобалізації інформаційного простору. Культурологічна освіта майбутнього фахівця покликана забезпечити досягнення ним насамперед культурного мислення, що утворюється співвіднесенням людини із соціальним і природним середовищем у межах певної національної або історичної системи культурних координат. Сучасні студенти мають бути готові здійснювати професійну діяльність у полікультурному світі. Тому й культурологічна освіта студентів повинна бути полікультурною по суті, розкривати множинність культурних систем, формувати досвід культуротворчої діяльності, спрямованої на визначення соціально-функціональної ролі майбутнього фахівця та способів його входження в соціальну практику, пошуків культурно-детермінованих шляхів вирішення особистісних і професійних проблем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні концептуальні парадигми культурології; історичний, філософський і мистецький чинники культурного процесу; етапи та закономірності розвитку культури; процес створення, поширення та засвоєння цінностей культури; досягнення в різних галузях духовної та художньої культури.

Міждисциплінарні зв'язки:

Підґрунттям для ефективного оволодіння знаннями, вміннями і навичками у сфері культурології є опанування студентом таких навчальних дисциплін як «Історія України», «Світова література», «Всесвітня історія», «Українська література», та інш. В свою чергу, знання з даної навчальної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Основи філософських знань», «Основи правознавства», «Соціологія» та інш.

Знання з курсу культурології поглиблюють вже отримані знання з циклу гуманітарно-соціальних та економічних наук, необхідні в суспільному житті особистості та організації виробничій діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Теоретичні аспекти культури. Основні етапи розвитку світової культури

Змістовий модуль 1. Вступ. Сутність понять культура та цивілізація. Типологія культур. Художня культура.

Змістовий модуль 2. Поняття віри і релігії, їх відображення в художній культурі.

Змістовий модуль 3. Мова. Культурні норми, їх вплив на культуру. Етикет.

Змістовий модуль 4. Мистецтво. Його види, напрямки, жанри.

Змістовий модуль 5. Стародавні культури. Культура античного суспільства.

Змістовий модуль 6. Культура Середньовіччя (V-XV ст.).

Змістовий модуль 7. Культура доби Європейського Відродження. Культура доби Просвітництва (другої половини XVII-XVIII ст.).

Змістовий модуль 8. Культура новітньої доби світової історії.

Змістовий модуль 9. Сучасна культура людства.

Модуль 2. Основні етапи розвитку культури України

Змістовий модуль 10. Первісна українська культура.

Змістовий модуль 11. Культура Київської Русі.

Змістовий модуль 12. Культура козацької доби.

Змістовий модуль 13. Культура епохи « Руїни».

Змістовий модуль 14. Культура України XIX- XX ст.

Змістовий модуль 15. Культура незалежної України. Перспективи розвитку.

Загальна кількість годин-54 години/1,5 кредитів ECTS.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Культурологія» полягає в :
-ознайомленні студентів зі специфікою світоглядного освоєння людиною дійсності, історією виникнення і розвитку світової та української

культури, із культурологічними концепціями, основними теоретичними проблемами культурології та її поняттєвим апаратом;

-формуванні в студентів компетенцій—ціннісно-сміслових, загальнокультурних, навчально-пізнавальних та інформаційних (що досягається вивченням шедеврів мистецтва різних епох і народів), а також комунікативних, творчо-діяльнісних і самоосвітніх (що передбачає набуття досвіду самостійної творчої діяльності, сприймання цієї інформації як частини невід'ємної частини свого життя), а також загальнолюдських цінностей з акцентом не на тому, що роз'єднує культури різних народів, а на тому, що їх об'єднує, адже через ціннісний вплив мистецтва ефективніше відбувається і національно – патріотичне, і полікультурне виховання особистості;

-розвитку вміння аналізувати світоглядні проблеми на підставі критичного залучення аргументів щодо тих чи інших культурологічних концепцій, явищ і процесів навколишньої дійсності;

-навчанні навичкам співставлення світоглядних та культурологічних ідей з практикою суспільного та особистого життя; орієнтуватися в естетичному оточенні, відрізняти справжнє від банального, проявляти свої творчі здібності не лише в професії, а й в суспільному та особистому житті;

-вихованні сучасної компетентної особистості на основі гуманістичних ідеалів, національних, демократичних та громадянських цінностей кращих зразків світової та національної культури.

Завданням навчальної дисципліни є формування знань молодшого спеціаліста, громадської, аксіологічної компетентностей відповідно до вимог нормативної складової ОПП, ОКХ та вимог сучасного суспільства та виробництва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- основні теоретичні положення;
- найважливіші проблеми усіх розділів програми;
- зрозуміти визначення фундаментальних культурологічних категорій.

вміти:

-застосовувати набуті знання у процесі обґрунтування своєї світоглядної та громадянської позиції щодо актуальних проблем сьогодення та під час вирішення професійних завдань;

-осмислювати загальні культурні явища та тенденції, своє місце в сучасному культурному просторі, самобутнє неповторне місце свого народу серед інших світових культур;

-орієнтуватися в естетичному оточенні, відрізняти справжнє від банального, проявляти свої творчі здібності не лише в професії, а й в суспільному та особистому житті;

-самостійно зробити найзагальніший висновок стосовно свого місця, ролі і значення в світі, розрізняти тенденційно подану інформацію;

- вміти самостійно добувати інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- самостійно працювати з різними джерелами інформації та витворами мистецтва;
- аналізувати різні художні стилі, сформувати свідоме художньо-естетичне ставлення до мистецтва, відчувати успіх від власних досягнень у культурно-мистецькій царині, впевненість у спроможності самостійно розв'язувати художні творчі завдання;
- осмислювати свої потреби до розширення внутрішнього світогляду і досвіду активної соціальної та культурної діяльності для подальшої особистої соціалізації у суспільство;
- вміти диспутувати, писати наукові студентські роботи, робити комп'ютерні презентації та інш.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Теоретичні аспекти культури. Основні етапи розвитку світової культури

Змістовий модуль 1. Вступ. Сутність понять культура та цивілізація. Типологія культур. Художня культура

Культурологія як наука і навчальна дисципліна: предмет і завдання вивчення курсу. Становлення культурології як науки і визначення основних напрямів культурологічного дослідження. Зв'язок культурології з іншими науками.

Багатозначність поняття “культура”, різнобічність феномена культури. Структура культури, її види, форми, основні функції. Культура в життєдіяльності окремої людини. Ментальне поле культури: поняття про ментальність, її категорії та рівні.

Генеza культури та основні культурологічні парадигми про її витоки, типи та етапи розвитку. Поняття про культурогенез і типологію культури. Аналітичні моделі сучасної культурології, її домінуючі напрями, школи, теорії; вчення визначних учених і мислителів.

Різновиди взаємодії національних культур: діалог і взаємозбагачення, акультурація, зовнішнє запозичення, асиміляція. Можливість трансформації культурних цінностей, міжкультурні впливи, творче сприйняття культурної спадщини, проблема культурного синтезу.

Формування української культурологічної думки: найвідоміші дослідження з питань історії української культури.

Художня культура в системі соціогуманітарних наук. Поняття, мета та завдання художньої культури. Види та основні напрямки розвитку художньої культури.

Змістовий модуль 2. Поняття віри і релігії, їх відображення в художній культурі

Поняття віри і релігії. Специфіка формування уявлень про навколишній світ і одухотворення явищ природи на ранніх стадіях культурної еволюції людства. Поняття сакралізації, перших релігійних вірувань, міфологічні моделі світу давніх народів, поява обрядів. Відображення релігійних вірувань в художній культурі.

Основні види та особливості релігій на етапах історичного розвитку людства та втілення релігійних ідей в художніх образах різних форм мистецтва.

Сучасне становище релігійного життя та вплив релігії на розвиток мистецтва.

Змістовий модуль 3. Мова. Культурні норми, їх вплив на культуру. Етикет

Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування. Функції мови. Стили і типи мовлення. Значення мови в розвитку людської цивілізації.

Культурні норми- один з основних елементів культури. Форми культурних норм: обряд, ритуал, етикет, канон, стандарт. Вплив культурних норм на розвиток культури.

Етикет як норма культури. Основна соціальна функція етикету як закріплення культурних відмінностей.

Змістовий модуль 4. Мистецтво. Його види, напрямки, жанри

Поняття та види мистецтва: просторові, часові, просторово-часові(видовищні), образотворчі, синтетичні.

Архітектура, основні архітектурні стилі. Скульптура та її види. Живопис ,його основні техніки та жанри. Графіка, основні техніки та види. Декоративно - прикладне мистецтво. Музичне мистецтво, його види та жанри. Особливий вид мистецтва - художня література. Синкретичні види : театральне та кінематографічне мистецтво, їх жанри. Хореографія, історія, жанри, сучасні напрямки. Фотомистецтво. Телебачення. Естрадно-циркове мистецтво.

Історія світового мистецтва як історія художніх стилів.

Змістовий модуль 5. Стародавні культури. Культура античного суспільства

Культура первісного суспільства. Джерела, особливості та періодизація розвитку. Ранні форми релігії. Міфологія у системі первісної культури. Синкретизм-головна якість первісної культури. Еволюція культурного життя. Мистецтво первісного суспільства.

Стародавні цивілізації VI-II тис. до н.е. Порівняльна характеристика особливостей розвитку Стародавнього Сходу, Греції, Риму. Вплив географічних чинників на процес зародження, становлення, розвиток цивілізацій.

Культура Давнього Єгипту. Особливості історичного розвитку. Східна деспотія як тип державності. Релігійно – міфологічна система давніх єгиптян. Мистецтво Давнього Єгипту.

Культура країн Передньої Азії (Давня Месопотамія). Культурна диференціація суспільства, державність і писемність. Сфера права, зв'язок світогляду зі структурою влади. Сутність релігійних вчень, різноманітність релігійних систем. Наукові досягнення і відкриття, технічні винаходи, мистецькі здобутки, їх вплив на світову культуру.

Культура Давньої Індії та Давнього Китаю. Особливості історичного розвитку суспільств. Державність, зв'язок світогляду зі структурою влади. Сутність та різноманітність релігійних вчень. Мистецтво: архітектура, скульптура, живопис, література, музика.

Культура античного суспільства. Феномен античної культури. Поняття “античність” і “античний світ”. Основні етапи розвитку давньогрецької культури, її особливості та характерні риси. Специфіка світорозуміння, міфологічні та релігійні вірування. Поеми Гомера. Давньогрецький поліс: політика, правопорядок і закони. Розквіт грецької культури в епоху класики (історіографія, філософія, театр, поезія). Давньогрецька скульптура (Поліктет, Мірон, Фідій, Лісіпп, Пракситель та ін.). Олімпійські та інші ігри. Спадкоємність і самобутність давньоримської культури. Своєрідність світогляду римлян, їх архітектура і література. Філософія і юриспруденція в житті римлян. Римський скульптурний портрет. “Золотий вік” у розвитку літератури доби Октавіана Августа (Вергілій, Гораций, Овідій). Відлуння античності в культурному житті Європи.

Змістовий модуль 6. Культура Середньовіччя (V-XV ст.)

Загальна характеристика доби Середньовіччя як етапу розвитку світової культури. Зародження нової ідеології і перехід від язичництва до християнства. Формування системи християнського богослов'я, храмового мистецтва та іконопису, нових цінностей і способу життя в культурі Візантії, її вплив на країни середньовічної Європи і Київську Русь.

Поняття про геоцентризм. Символізм і містицизм середньовічного мислення. Особливості середньовічного світобачення: західнохристиянська і

східнохристиянська моделі. Взаємовідносини християнської церкви і держави. Католіцизм і папство. Наслідки релігійно-світоглядного перевороту і його прояв у культурі.

Романський і готичний стилі в мистецтві. Літургія і карнавал. Клерикальна і світська культура. Лицарство як культурне явище середньовічної Європи. Розвиток освіти. Середньовічні школи і університети. Сім вільних мистецтв, їх сутність. Міська культура, її носії та виконавці. Своєрідність театральних вистав. Розквіт культури країн Близького Сходу в середні віки.

Змістовий модуль 7. Культура доби Європейського Відродження. Культура доби Просвітництва (другої половини XVII-XVIII ст.)

Передумови нового світогляду і культури доби Відродження. Ідеологія гуманізму, її сутність і прояв у наукових і філософських працях, мистецьких творах. Поняття про ренесансний антропоцентризм. Основні періоди розвитку культури італійського Відродження. Митці доби Проторенесансу, їх художні здобутки. Класичні твори ренесансної літератури різних країн Західної Європи (Італії, Франції, Іспанії, Англії).

Образотворче мистецтво Італії: Епоха «титанів». Леонардо да Вінчі. Живопис як одна з форм утілення всеосяжної геніальної натури митця («Джоконда», «Тайна вечеря»). Рафаель. Зображення чистоти та чарівності жіночого образу, його духовного зв'язку з природою («Сікстинська Мадонна», «Прекрасна садівниця»), благородного і духовного спілкування людей (фреска «Афінська школа»).

Мікеланджело - утілене відчуття форми («Оплакування Христа», «Давид», «Мойсей», гробниця Медичі та ін.).

Ренесанс в образотворчому мистецтві Північної Європи.

Фламандський і голландський живопис. Творчість П. П. Рубенса. Рембрандт - «великий голландець». Жанри (побутовий, портретний, біблійний).

Наука в епоху Відродження, великі мореплавці та географічні відкриття, початок книгодрукування. Причини краху ренесансного ідеалу.

Здобутки культури доби Відродження, їх місце в загальносвітовому культурному процесі.

Поняття прогресу в культурі та причини змін в ідеології, соціальному і культурному розвитку країн Західної Європи в XVII–XVIII ст. Реформація і Контрреформація, їх вплив на культуру Європи. Протестантизм і формування особистості нового типу. Розвиток природознавства та інших наук. Геліоцентрична система М. Коперника, ідеї Дж. Бруно.

Зародження світогляду і стилю бароко, його характерні риси. Людина і модель світу барокової доби. Класицизм та його теоретичні засади. Найяскравіші представники класицистичного мистецтва. Ідеал і домінанти класицизму.

Рух Просвітництва, раціоналістична картина світу в його ідеології. Поширення наукових знань. Французька “Енциклопедія” та її укладачі. Основні ідеологи французького Просвітництва. Рух Просвітництва в інших країнах.

Сентименталізм у художній культурі XVIII ст. Ідеал природної людини. Стиль рококо, його своєрідність.

Змістовий модуль 8. Культура новітньої доби світової історії

Світова культура XIX ст. Нові тенденції в культурному розвитку Західної Європи. Поява і поширення романтизму як нового типу свідомості, ідеології, мистецької системи. Романтична концепція людини і світу. Національні варіанти романтизму в культурах різних країн, художні здобутки в образотворчому мистецтві, літературі, музиці тощо.

Утвердження реалізму як нового типу мислення, світосприйняття та художнього відтворення дійсності. Видатні представники реалістичного мистецтва. Позитивізм і прагматизм. Філософські ідеї А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, О. Конта. Натуралізм і модернізм. Особливості стилю “модерн” в архітектурі; неоромантизм у літературі та театральному мистецтві наприкінці XIX ст.

Світовий культурний процес XX ст. Поняття про культурний простір, його зміст, структуру та основні форми. Проблема взаємодії культур. Масова та елітарна культура. Філософські моделі світу як глобальної цілісності у працях В. Вернадського, Гейяра де Шардена, К. Цюлковського та ін. Вплив НТР на культуру.

Світове кіномистецтво. Франція — батьківщина мистецтва кіно (видатні режисери, актори). Кіно США. Основні жанри американського кіно (пригодницький, мюзикл, бойовик, фантастика, фільми жахів, фільми катастроф та ін.)

Модернізм XX ст. Новітні авангардистські течії в мистецтві західних країн. Модерністська та постмодерністська моделі світу в західній інтерпретації.

Феномен американської культури. Музичні ритми Америки. Види і напрями сучасної популярної музики: блюз, джаз, рок- і поп-музика. Видатні музиканти і співаки.

Здобутки художньої культури XX ст.

Змістовий модуль 9. Сучасна культура людства

Сучасний культурний процес і культура особистості. Стан розвитку сучасної культури, визначення її характеру та специфіки. Причини кризи культурного процесу та пошуки альтернативних шляхів її подолання і вирішення складних питань.

Проблеми глобалізації в культурному вимірі. Світ культури особистості як засіб реалізації творчих можливостей людини і способів її інтеграції до суспільної системи. Міжособистісні та соціальні відносини.

Найважливіші структурні елементи культури особистості. Поняття про інтелектуальну, психологічну, моральну культури. Культура поведінки та культурні сценарії діяльності (мислення, навчання, соціалізації, праці).

Проблеми професіоналізму і професійної культури в сучасному житті ділової людини. Ціннісні орієнтації, мотивація їх вибору та визначення власної життєвої позиції. Основні напрями і принципи формування позитивних рис людини, наукового світогляду, загальної культури, професійних здатностей і вмінь. Виховання і самовиховання в житті людини, формування у неї розуміння ролі, місця і специфіки сучасної культури та важливості свідомого засвоєння національних і загальнолюдських цінностей.

Модуль 2. Основні етапи розвитку культури України

Змістовий модуль 10. Первісна українська культура

Особливості розвитку первісної культури на території сучасної України. Зародження та розвиток стародавньої цивілізації IV-III тис. до н. е. - Трипільської культури. Культура скіфів, сарматів, антів. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Давні слов'яни.

Художня культура України від найдавніших часів до кінця IX ст. Зразки образотворчого мистецтва первісного суспільства, Трипільської та скіфської культур. Мистецтво грецьких міст Північного Причорномор'я.

Музична і театральна культура. Первісні музичні інструменти. Музична культура античних міст Північного Причорномор'я. Стародавня народна творчість: епос, календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні. Обрядовий пратейтер (стародавні народні ігри, свята).

Змістовий модуль 11. Культура Київської Русі

Зародження і розвиток держави Київська Русь у IX-XI ст.. Взаємозв'язки культури Київської Русі з культурами інших народів. Київська Русь і Візантія. Християнство: витоки, зміст, ідеологічна спрямованість. Запровадження християнства у Київській Русі і його соціально-політичні та культурні наслідки. Довір'я і його вплив на культуру Київської Русі.

Розвиток писемності. Літописи. Стан освіти.

Художня культура Київської Русі: архітектурні споруди, монументальний живопис (мозаїки та фрески), іконопис, книжкова мініатюра. Музична культура Київської держави. Мистецтво скоморохів.

Змістовий модуль 12. Культура козацької доби

Економічне, суспільно-політичне й культурне становище середньодніпровських земель у XIV - першій половині XVII ст. Умови

культурного розвитку українців у складі Литовсько-Руської та Польської держав. Втрата українцями своєї культурної еліти. Виникнення козацтва і його значення в культурному поступі українського народу.

Міська і церковна культура в Україні. Цехи. Церковний устрій і монастирське життя. Церковні братства та їхня культурно-просвітня діяльність. Братські школи. Початок книгодрукування. Ренесансні та реформаційні впливи у міській і церковній культурі, поширення книжних знань.

Острозька Академія. Розкол у релігійно-культурному житті України. Релігійна та просвітницька діяльність Петра Могили. Організація Києво-Могилянського колегіуму.

Художня культура козацької доби . Стил ь бароко в українському мистецтві (архітектура, іконопис, портретний живопис, гравюра). Народна картина «Козак Мамай».

Відхід від візантійських традицій іконопису на рубежі XVI-XVII ст. під впливом культури Ренесансу.

Музична і театральна культура. Думи та історичні пісні . Мистецтво кобзарів і лірників.

Змістовий модуль 13. Культура епохи « Руїни »

Визвольна війна українського народу середини XVII ст. та її вплив на культурне життя України. Загальні умови розвитку української культури у другій половині XVII і XVIII ст.

Освіта, книгодрукування. Початкові школи. Києво-Могилянська академія у культурному поступі східнослов'янських народів. Занепад освіти і книгодрукування в Україні наприкінці XVIII ст.

Наука і філософія. Граматика Мелетія Смотрицького. Словники. Наукова та громадська діяльність Інокентія Гізеля, Данила Тунтала, Стефана Яворського, Феофана Прокоповича, Григорія Сковороди: життя, світогляд, творчість.

Розвиток літератури. Церковна література. Громадська і любовна лірика. Історична драма. Інтермедія. Вертепна драма. Козацькі літописи.

Українська барокова архітектура. Розвиток іконопису. Лаврська школа. Західноукраїнський живопис другої половини XVII - початку XVIII ст.

Музична та театральна культура. Хоровий концерт та його творці (М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський). Збірка «Сад божественних пісень» Г. Сковороди.

Шкільний театр, зв'язок із викладанням поезики та риторики. Вертеп.

Змістовий модуль 14. Культура України XIX- XX ст..

Історичні обставини розвитку української культури. Характерні риси культурно-національного відродження та його періодизація. Нова національна інтелігенція та її культуротворча робота.

Перші історико-етнографічно-фольклористичні дослідження. Початок нової української літератури. Харківський гурток українських романтиків. Світогляд і творчість Миколи Гоголя. Заснування Київського університету. Кирило-Мефодіївське товариство. Культурно-просвітницька діяльність західноукраїнського духовенства у першій половині XIX ст. «Руська трійця». Значення революційних подій 1848р. у Галичині для поживлення національно-культурного руху. Москвофіли і народовці, їх культурно-політична орієнтація. Народовицькі часописи. Товариства «Просвіта» і «Руська бесіда». Часопис «Основа». Петербурзька і Київська громади. «Стара громада», її ідейна спрямованість і діяльність, провідні діячі. Розвиток української науки. Світогляд, наукова і політична діяльність М. Драгоманова.

Посилення реалістичності й соціально-критичної спрямованості в українській літературі, прагнення до розкриття соціальних проблем і національної самобутності українського життя. Заснування першого українського професійного театру. Музика. Українська художня культура XIXст.

Образотворче мистецтво XIX ст. Архітектура та скульптура (І.Мартос , Л.Позен та ін.). Палацово-паркові комплекси. Живопис і графіка; творчість Т.Г.Шевченка та ін. Декоративно-прикладне мистецтво.

Посилення зв'язків між українськими культурними діячами Галичини та Подніпров'я. Оформлення і значення діяльності наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. Михайло Грушевський як історик і громадський діяч. Подальший розвиток української етнографії та історії. Українське східнознавство. Розвиток літературознавства.

Тематичне і соціалістичне оновлення української літератури. «Молода муза».

Імпресіоністські та модерністські тенденції у творчості українських художників. Українська графіка.

Музична культура. Народна музика: соціально - та родинно-побутові пісні. М. Вербицький: історія створення твору «Ще не вмерла Україна». М. Лисенко - основоположник національної композиторської школи в Україні.

Театральна культура. Театр корифеїв: представники, репертуар, значення в історії культури. Творчий шлях М. Заньковецької.

Культурний розвиток України у XX ст. Революція 1917р. та її вплив на культурний розвиток України. Більшовицька ідеологія в Україні й поширення «національного комунізму». Крах української соціалістичної

ідеології та утвердження ідей «інтегрального націоналізму» серед частини українців.

Д. Донцов, В. Липинський: погляди на майбутнє України.

Політика «українізації» у 20-ті рр., підвищення значення національної інтелігенції, формування в її середовищі національної елітарної культури, реакція на це більшовицької ідеології та радянської держави, ідейно-політична боротьба за оновлення української літератури.

Літературні течії та гуртки 20-х рр. Драматургія.

Українська художня культура поч. ХХст. Образотворче мистецтво. Український авангард. Живопис і графіка. Основні центри художніх промислів. Оновлення українського образотворчого мистецтва, футуристичні та експресіоністичні захоплення й експерименти. Конструктивізм в архітектурі.

Утворення Української академії наук. Розгром УАН.

Політика Польщі щодо українців і української культури, ОУН та її вплив на культуротворчу діяльність українців

Український вільний університет у Празі. Культуротворча робота української еміграції у 20-30-х рр.

Припинення «українізації». Репресії щодо діячів культури, адаптація певної їх частини до нових умов і відбиття цього в їхній творчості. Утвердження тотального партійного диктату над культурою.

Друга світова війна та її вплив на культурне життя України. Рух дисидентів. Утвердження у середовищі української культурної еліти західних ідей правової держави і пріоритету прав людини. Науково-технічні досягнення 50-80-х рр. в Україні, виникнення наукових галузей. Зрушення у системі гуманітарних наук. Розгром українознавства у 70-ті рр.

Літературне оновлення 60-х рр. Розквіт українського кінематографа (Параджанов, Миколайчук) в 60-ті рр. і його занепад.

Українська художня культура ХХст.

Соціалістичний реалізм в українському мистецтві 30-70-х рр. Образотворче мистецтво андеграунду. Нові напрямки живопису 70-80-х рр. Розвиток архітектури: уніфікація за умов «масової забудови» та творчі здобутки.

Музична культура. Хорова, вокально-симфонічна і симфонічна музика (Л.Ревуцький, Б.Лятошинський, С.Людкевич, М.Скорик, Є.Станкович та ін.). Камерні жанри вокальної та інструментальної музики. Молодіжна музична культура 70-90-х рр. Музичне виконавство.

Театральна культура. Провідні актори та режисери українського театру. Лесь Курбас та ін. Сучасний драматичний, музичний та ляльковий театр.

Кіномистецтво. Ігровий кінематограф. Світове значення творчості О. Довженка. «Поетичне кіно». Фольклор - основне джерело розвитку української анімації («козацький» серіал та ін.)

Змістовий модуль 15. Культура незалежної України. Перспективи розвитку

Формування нової соціокультурної реальності та її риси за доби незалежності України. Релігійне життя сучасної України. Українська мова – основа культури українського народу.

Збереження національної української ідентичності та європейська інтеграція.

Нові тенденції в освіті, літературі, мистецтві.

Перспективи розвитку української культури.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Баканурський А. Культурологія. — К., 2004.
2. Бичко А.К. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. — К., 1994.
3. Бокань В.А. Культурологія. — К.: МАУП, 2000.
4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. — К.: МАУП, 2001.
5. Горбач Н.Я. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. — К., 1994.
6. Греченко В.А. та ін. Історія світової та української культури. -К., 2006.
7. Історія культури / О. Гаврюшенко та ін. — К., 2004.
8. Історія світової та української культури / В. А. Греченко та ін. — К., 2000.
9. Закович М. Культурологія. Українська та зарубіжна культура. -К., 2006.
10. Історія світової культури: навч. посіб./керів. авт. кол-ву Л.Т.Левчук. -К., 2000.
11. Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. Історія української та зарубіжної культури. — К., 2000.
12. Климова Л.В. Художня культура. 10 клас : Підручник. — К., 2010.
13. Кондратюк Н.В. Художня культура. 11 клас: метод. посіб. -Х., 2012.
14. Культурологія / С. Абрамович та ін. — К., 2005.
15. Масол Л., Ничкало С., Веселовська Г., Онищенко О. Художня культура України. -К., 2006.
16. Миропольська Н., Белкіна Е., Масол Л., Онищенко О., Владимиров Н. Художня культура світу. -К., 2003.
17. Миропольська Н., Масол Л., Гайдамака О. Художня культура .11 клас. -К., 2012.
18. Родугин А.А. Культурологія. — М.: Центр, 2000.
19. Чен Н.В., Золотарьова О.І., Кондратова Л.Г. Художня культура .10 клас: метод. посіб. -Х., 2012.
20. Шевнюк О. Культурологія. — К., 2004.
21. Яртісь А.В. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. — К., 1995.

Допоміжна

- 22.Верстюк В.,Гарань О.,Гуржій О.та ін.Історія України.-К.,2000.
- 23.Власов В.Історія України.-К.,2003.
- 24.Гончаренко М. Духовна культура. — К., 2000.
- 25.Гриценко В. Людина і культура. — К., 2000.
- 26.Європейська та українська культура в нарисах / За ред. І. Цехмістро та ін. — К., 2003.
- 27.Ильина Т.В.История искусств.-М.:Высшая школа,2004.
- 28.Кияновська Л.Українська музична культура.-К.,2002.
- 29.Кононенко Б. И. Большой толковый словарь по культурологии. — М., 2003.
- 30.Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу. — К., 2000.
- 31.Культурологія / За ред. В. М. Пічі. — Л., 2003.
- 32.Культурологія / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула. — К., 2004.
- 33.Культурология в вопросах и ответах / Г. В. Драч и др. — М., 2002.
- 34.Левчук Л.Т. Історія світової культури. – К.,2000.
- 35.Лобас В. Українська і зарубіжна культура. — К.: МАУП, 2000
- 36.Лозовий В.О. Основи художньої культури. – Х., 1997.
- 37.Лосєв І.В. Історія та теорія світової культури. – К.,1995.
- 38.Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. — К., 2002.
- 39.Пасічний А.Образотворче мистецтво.Словник-довідник.-Тернопіль,2008.
- 40.Петруханцев Н. ХХ лекцій по истории мировой культуры. — М., 2004.
- 41.Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. — К., 2000.
- 42.Рудницький О.Українське мистецтво у полікультурному просторі.- К.,2000.
- 43.Середньовіччя:навч.посіб.для вищ. навч. закл.-К.,2004.
- 44.Українська та зарубіжна культура / М. М. Закович та ін. — К., 2000.
- 45.Українське мистецтво.ІІ половина ХХ ст.-К.,2005.
- 46.Чорненький Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. — К., 2004.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.library2.stu.cn.ua>
2. <http://www.journ.univ.kiev.ua>
3. <http://www.filosof.com.ua/links.htm>
4. <http://www.uk.wikipedia.org/wiki>
5. <http://www.inglib.ru>
6. <http://www.lib.ua-ru/net>
7. <http://www.comcon-2.com>
8. <http://www.nir.ru/socio/scipubl/4M.htm>

9. [http:// www.library.if.ua](http://www.library.if.ua)
10. <http:// www.readbookz.com>
11. <http:// www.wikipedia.org.ua>
12. <http://www.pravoslavie.ua>
13. <http://www.history.org.ua>
14. <http://www.muzik.org.ua>
15. <http://www.nir.ru/socio/content/vsb.htm>

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Диференційований залік в I семестрі.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «відмінно» виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання; студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує соціологічні процеси. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, систематично поповнює знання, вміє застосовувати знання культурологічних досліджень, орієнтуватися в естетичному оточенні, відрізняти справжнє від банального, проявляти свої творчі здібності не лише в професії, а й в суспільному та особистому житті, при вирішенні професійних питань. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію. Виконав 100% обсягу самостійної роботи.

Оцінка «добре» виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання; студент добре володіє матеріалом, але припускається окремих незначних помилок при відповіді. Має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки. Виконав 100% обсягу самостійної роботи.

Оцінка «задовільно» виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді; студент користується лише окремими знаннями дисципліни, відповідь недостатньо самостійна; викладач коректує відповідь студента. Виконав не менше 70% обсягу самостійної роботи.

Оцінка «незадовільно» виставляється за незнання більшої частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, не володіє практичними навичками дисципліни, знання мають фрагментарний характер. Виконав менш 50% обсягу самостійної роботи .

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

1. Семінарські заняття згідно навчального плану.
2. Поточний контроль на аудиторних заняттях у формі опитування, тестування, перевірка знань та конспектів тем на самостійне вивчення.
3. Диференційований залік в I семестрі.